

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA

CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT I TERRITORI

5857

Acord del Ple de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears sobre l'explotació minera Pou More núm. 497, TM Vilafranca de Bonany (29A/2021)

En relació amb l'assumpte de referència, i d'acord amb l'establert a l'article 41.3 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, es publica l'Acord del Ple de la CMAIB, en sessió de 19 de maig de 2022,

DECLARACIÓ D'IMPACTE AMBIENTAL

El projecte objecte del present informe està inclòs al Grup 2 "Indústria extractiva" punt 1. "Pedreres: restauració i/o extracció" de l'Annex I "Projectes sotmesos a avaluació d'impacte ambiental ordinària" del Decret Legislatiu 1/2020, de 28 d'agost, pel qual s'aprova el Text Refòs de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears, per la qual cosa es tramitarà d'acord amb aquesta Llei autonòmica i amb la Llei estatal 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental modificada per la Llei 9/2018, de 5 de desembre.

Així amb caràcter previ a la seva autorització administrativa, procedeix formular la seva declaració d'impacte ambiental, d'acord amb l'art. 41 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental.

Per altra banda, l'article 12 de la Revisió del Pla Director Sectorial de Pedreres de les Illes Balears (aprovat mitjançant el Decret 61/1999, de 28 de maig) estableix que els Plans de Restauració de les pedreres requereixen informe preceptiu i vinculant de la Comissió Balear de Medi Ambient, actualment CMAIB.

1. Informació del projecte

El promotor és Joan Andreu Jaume i l'òrgan substantiu la Conselleria de Transició Energètica i Sectors Productius. DG de Política Industrial. Servei de Mines.

L'àmbit del projecte s'ubica a les parcel·les 612, 623, 1572, 1574 i 1575, polígon 3, del terme municipal de Vilafranca de Bonany. L'explotació s'ubica uns 2,0 km a l'est del nucli urbà i s'accedeix des del punt quilomètric 40 de la carretera Palma-Capdepera, on es pren el camí Alcúdia-Arrom que arriba a la pedrera després d'uns 300 m.

El pla vigent planteja un rebliment a cota però, atesa la poca disponibilitat de materials de rebliment a curt termini, es proposa una actualització del pla de restauració consistent en dur a terme un remodelat del terreny mitjançant rebliment parcial que permeti la conservació de la llacuna actual. El rebliment es durà a terme amb materials de la pròpia activitat procedents de l'adequació dels talussos actuals, externs procedents de terres d'excavació i desmunts i RCDs de planta de triatge. El dipòsit del rebliment serà en altura i el disseny es basa en una granulometria decreixent des de la base del talús.

Per a l'accés a la llacuna es crearà una rampa que anirà de cota 80 a 47 m on es preveu hi sigui la làmina d'aigua.

El remodelat consistirà en dos actuacions fonamentals: el sanejament de la capçalera i pla del talús per tal d'evitar despreniments sobre la plaça i, rebliments localitzats a peu de banc amb la finalitat d'assolir una major estabilitat geotècnica. Posteriorment i previ condicionament del substrat es realitzarà una sembra d'espècies herbàcies (cereal).

La restauració es projecta en dues fases:

- Fase 0: d'execució immediata consistent en dur a terme les tasques de preparació d'una barrera de protecció a la zona de sembra (zona sud-est) i la plantació d'una barrera vegetal a la zona nord-oest per tal de reduir la visibilitat.
- Fase 1: desbrossament parcial de la zona sud-est on no hi ha hagut activitat minera, s'estendrà un monticle de terres al marge nord de la zona sud-est que es complementarà amb el ja existent al marge est de l'àrea, els dos monticles es sembraran per tal de afavorir la seva incorporació al paisatge. Es prepararà un accés al fons de l'excavació que comunicarà la plaça superior (cota 80 m) amb la làmina d'aigua (cota 47 m), aquest vial connectarà amb l'existent al flanc oest, tenint al final dos accessos des de la plataforma superior.

Es realitzarà l'aportació de material a l'extrem oest per tal d'obtenir un perfil final més homogeni en aquesta zona. Finalitzat el rebliment parcial i executat el vial, a les superfícies desbrossades s'estendrà terra vegetal amb un gruix de 30-40 cm i el terreny es prepararà per a la

sembra.

La taula següent mostra les dades de restauració:

Fase	Termini (anys)	Calendari	Volum rebliment (m3)	Terra vegetal (m3)	Pressupost (€)
0	0	Immediat	0	44,50	Executat
1	3	01/01/2021 a 31/12/2024	25.000	3292,80	82.018,89
Total	3	01/01/2021 a 31/12/2024	25.000	3337,30	82.018,89

El restabliment dels fluxos vegetals es projecta d'acord amb els paràmetres de la taula següent:

Unitat	Característiques	Situació
Herbàcies	Trèvol i altres herbàcies (densitat mín. 150 kg/ha)	Dispersa sobre les àrees a revegetar
Ullastre (<i>Olea europaea</i>)	Altura: 10-20 cm Diàmetre radicular: 3-7 cm Densitat: 0,02-0,03 ud/m ²	Marc de plantació en berms i al-leatori en plataforma
Llentiscle (<i>Pistacia lentiscus</i>)	Altura: 25 cm Diàmetre radicular: > 5 cm Densitat: 0,02-0,03 ud/m ²	

Pel que fa a la xarxa de drenatge, la pista d'accés al fons de la pedrera disposarà de cuneta per a l'evacuació de les aigües d'escorrentia cap a la llacuna i, complementàriament a l'extrem nord de l'autorització, la síquia existent tindrà la funció d'element de drenatge perimetral. Finalment la surgència d'aigua detectada a mig talús no es veurà modificada i contribuirà al manteniment de la llacuna.

2. Estudi d'impacte ambiental

Les alternatives valorades en quant als projectes de restauració són:

- Alternativa 0. Manteniment de la situació actual: no es considera favorable atès que no comporta beneficis al medi ambient.
- Alternativa 1. Rebliment a cota: suposaria una restitució de l'estat original dels terrenys afectats para la qual cosa es necessitaria un volum de material per damunt de 1,6 Milions de m³, tampoc es considera viable per la dificultat d'aconseguir l'esmentat volum de inerts aptes a curt termini.
- Alternativa 2. Llacuna, rebliment parcial i integració de talussos (seleccionada): preveu la modificació parcial en la geometria dels talussos existents mitjançant rebliments localitzats, amb la finalitat d'incrementar la seva seguretat geotècnica alhora que s'aprofita l'existència de la llacuna artificial per a la formació d'un hàbitat humit que coexistirà amb l'activitat agrícola projectada a la plataforma superior.

S'analitzen els impactes derivats de l'execució de les alternatives 1 i 2 des del punt de vista d'afecció a factors biòtics, abiòtics i socioeconòmics i culturals i es conclou que la seleccionada és la que major número d'impactes positius suposa. Dels negatius previstos per afeccions a: la qualitat de l'aire, el sòl, les aigües superficials i subterrànies, la flora i fauna i el paisatge, es proposen mesures preventives i correctores d'entre les que destaquen:

- Regs de pistes i pavimentació de la pista d'accés al fons de l'excavació.
- Control periòdic dels nivells de renou.
- Emmagatzematge de substàncies contaminants en àrees degudament preparades.
- Inspeccions visuals periòdiques per tal de detectar espècies protegides com la tortuga mediterrània.
- Implantació d'una barrera vegetal a la zona nord per a reduir l'impacte visual.

El Programa de Vigilància Ambiental se centra en el compliment de les mesures preventives i correctores proposades. El seu control i desenvolupament es durà a terme mitjançant un sistema documental que inclou l'emissió d'informes de periodicitat semestral. El programa contempla el control i seguiment dels següents factors ambientals: fauna, vegetació, sòl, qualitat atmosfèrica, qualitat de les aigües, paisatge, gestió de residus i patrimoni.

S'annexa estudi d'incidència paisatgística al qual s'estudia la conca visual de l'explotació per a un radi de 5 km, es conclou que dins aquest perímetre la pedrera resulta visible en un 1,70%. No obstant això, es proposa com a mesura correctora de l'impacte visual la creació d'una pantalla vegetal al marge nord. L'estudi inclou simulació de l'estat final de la pedrera un cop duta a terme la restauració projectada.

3. Elements significatius de l'entorn del projecte

La superfície objecte de projecte s'ubica a les parcel·les 623, 612, 1572, 1574 (part) i 1575, polígon 3 del terme municipal de Vilafranca de

Bonany. Tota la zona afectada té la categoria de sòl rústic general segons el Pla Territorial, així mateix, té la qualificació de zona d'interès miner (ZIM).

La pedrera es troba dins la massa d'aigua subterrània 1818M4 (Justaní) i la vulnerabilitat d'aqüífers és considera alta degut a la presència del nivell freàtic. L'explotació es localitza fora de perímetres de restriccions de pous de proveïment urbà. El risc d'incendi forestal als voltants és baix.

Segons el Bioatles (quadricula 5x5) a la zona és segura la presència d'espècies catalogades com: milà reial (*Milvus milvus*), sebel·lí (*Burhinus oedicnemus*), cucuí (*Cuculus canorus*), mussol banyut (*Asio otus*), tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*), puput (*Upupa epops*) i ratapinyada comuna (*Pipistrellus pipistrellus*)

4. Resum del procés d'avaluació

4.1. Tramitació

El projecte objecte del present informe està inclòs al Grup 2 "Indústria extractiva" punt 1. "Pedreres: restauració i/o extracció" de l'Annex I. "Projectes sotmesos a avaluació d'impacte ambiental ordinària" del Text refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears, aprovat pel Decret Legislatiu 1/2020 de 28 d'agost.

4.2 Fase d'informació pública i de consultes

Al BOIB núm.177, de data 15 d'octubre de 2020 es realitza la informació pública de l'estudi d'impacte ambiental i pla de restauració de la pedrera Pou Moré núm. 497 per un termini de trenta dies comptadors a partir de l'endemà de la publicació.

Durant l'exposició pública es van consultar les següents Administracions:

- Ajuntament de Vilafranca de Bonany
- Consell Insular de Mallorca. Dept. de Territori i Infraestructures
- DG d'Espais Naturals i Biodiversitat. Dept de Medi Natural: Servei de Planificació y Servei de Protecció d'Espècies.
- DG d'Energia i Canvi Climàtic. Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera.
- DG de Residus i Educació Ambiental. Servei de Residus i Sòls Contaminats.
- DG de Salut Pública i Participació. Dept. de Protecció de la Salut.
- DG de Recursos Hídrics. Servei d'Aigües Superficials.

A data del present informe s'han rebut informes de:

- DG de Salut Pública i Participació. Servei de Salut Ambiental, informe de data 27 de maig de 2021 en sentit favorable amb condicionant pel que fa a la immissió de renous i partícules.
- DG d'Energia i Canvi Climàtic. Secció de Contaminació Atmosfèrica, de data 24 de març de 2021 en sentit de necessitat d'inscripció com activitat potencialment contaminadora de l'atmosfera (APCA).
- DG d'Espais Naturals i Biodiversitat. Servei de Protecció d'Espècies, de data 4 de març de 2021 en sentit favorable amb condicionant i recomanacions.
- Consell Insular de Mallorca. Servei d'Explotació i Conservació, de data 9 de juny de 2021 considerant no preceptiu l'emissió d'informe per part del departament.
- DG d'Espais Naturals i Biodiversitat. Servei de Planificació, de data 30 d'abril de 2021 en sentit de no emetre informe fins rebre resposta a l'esmena de deficiències realitzada per la CMAIB.
- DG de Recursos Hídrics. Servei d'Estudis i Planificació, de data 20 de juliol de 2021 en sentit favorable.
- Servei de Residus i Sòls Contaminats de data 2 de desembre de 2021 amb condicionants.

No s'han realitzat consultes transfrontereres al no considerar-se necessari.

5. Consideracions tècniques

Analitzada la documentació es fan les següents consideracions tècniques:

1. Malgrat la documentació refereix les parcel·les 1575, 1574, 1572, 612 i 623 com afectades per l'activitat, a l'històric d'imatges del visualitzador l'IDEIB s'observa que les parcel·les 663, 664 i 665 també s'han vist afectades (eliminació de la coberta vegetal i acumulació de material).

2. De l'estudi geotècnic presentat per a la clausura de l'activitat es conclou amb les recomanacions de:

- a) Eliminació de blocs i sortints verticals inestables al marge est.

- b) Presa de mesures per tal d'incrementar el coeficient de seguretat del talús de rebliment existent al front oest.
- c) Reperfilat de la zona superior del front del talús de rebliment eliminant així la càrrega i els fronts verticals, i realització d'un taló a la base.
- d) Mesures preventives per tal d'actuar contra la meteorització i erosió com són: neteja o eliminació dels blocs despresos i de les instal·lacions ubicades a la zona superior, control, neteja i manteniment de la xarxa de drenatge i la sembra amb espècies vegetals presents a l'entorn que no requereixen de manteniment.

3. Pel que respecta a la planimetria aportada s'observa que, tot i que l'estudi d'estabilitat conclou amb la necessitat d'eliminar els blocs i sortints verticals que considera inestables, la topografia de l'estat final de l'explotació encara mostra al front est així com a la zona de la rampa (a cotes superiors i inferiors a ella), sortints o zones puntuals en volada que superen la verticalitat.

4. Pel que fa a l'accés a la llacuna, l'estat final de la restauració mostra la rampa projectada en fase 1 que parteix de cota 80 m (aprox.) a la banda sud-est de la parcel·la 1575, alhora que enllaça, en cota 70 m amb un vial existent a la capçalera del front est. En aquest sentit i atenent a les condicions d'inestabilitat actuals i possiblement futures derivades de l'erosió dels materials presents al front est residual, no es considera oportú l'ús del vial ubicat a la seva zona superior per tal de no incrementar el risc d'esllavissaments/despreniments ja existent.

5. Respecte a la vulnerabilitat a la contaminació d'aqüífers el Servei d'Estudis i Planificació en el seu informe de data 16 d'agost de 2021, indica que és alta degut a la presència del nivell freàtic, no obstant això, considera que la restauració definitiva minimitza el risc de contaminació de l'aqüífer.

6. En relació als materials externs per a dur a terme la restauració projectada, el Servei de Residus considera que els procedents de plantes de tractament de residus de construcció i demolició no són adequats atès la variabilitat en les seves composicions així com l'alt risc d'afecció al DPH per l'aflorament del nivell piezomètric a l'interior de l'explotació.

7. Segons l'informe del Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera, la pedrera no disposa d'autorització ni d'inscripció com activitat potencialment contaminadora de l'atmosfera (APCA).

8. Pel que fa a la possible presència d'exemplars de tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*) a la zona del projecte, el Pla de Vigilància preveu un control i seguiment associat a l'obertura de nous talls i desbrossaments.

6. Conclusions

Per tot l'anterior, es formula la declaració d'impacte ambiental favorable a la realització del pla de restauració de la pedrera Pou Moré (núm. 497), polígon 3, parcel·les 612, 623, 1572, 1574 i 1575, T.M Vilafranca de Bonany, atès que previsiblement no es produiran impactes adversos significatius sobre el medi ambient, sempre que es compleixin les mesures correctores i preventives previstes a l'estudi d'impacte ambiental de data maig 2020 redactat per Julià Caldés Bauzà (enginyer tècnic de mines) i Pablo Sirgo Granda (enginyer de mines), a l'addenda de data febrer de 2022 signada per Julià Caldés Bauzà, a l'estudi geotècnic i d'estabilitat de data setembre de 2019 i els condicionants següents:

1. La fase 0 d'execució immediata haurà d'incloure la restitució, al seu estat original, de la superfície de les parcel·les 663, 664 i 665 que s'ha vist afectada directament o indirectament per l'activitat.
2. S'haurà de justificar amb informe tècnic que s'han dut a terme les recomanacions indicades a l'estudi d'estabilitat.
3. La planimetria corresponent a l'estat final de l'explotació s'haurà d'adaptar a les especificacions de l'estudi d'estabilitat, eliminació de sortints verticals o que fins i tot superin la verticalitat (zones en volada).
4. Per tal de no incrementar el risc de despreniments/esllavissaments a la zona del front est, l'ús del vial projectat a la seva part superior s'haurà de limitar a les tasques imprescindibles de manteniment de la xarxa de drenatge.
5. La barrera vegetal prevista a la zona nord haurà d'estar formada per un número suficient d'espècies arbòries i arbustives autòctones, de caràcter frondós, ràpid creixement i baix requeriment hídric.
6. La pavimentació de la rampa d'accés a la llacuna s'haurà de realitzar amb paviment de tipus ecològic que sigui compatible amb el recurs extret. En cas d'incompatibilitat la pavimentació serà substituïda per una compactació del material que la conforma.
7. Pels rebliments parcials els materials a emprar seran: estèrils de la pròpia activitat i residus amb codi LER 17 05 04 terres i pedres d'excavació, procedents d'espais que no han suportat ni suporten activitats potencialment contaminadores del sòl.
8. Al pla de vigilància ambiental la periodicitat de les mesures de control i seguiment de possibles exemplars de tortuga mediterrània haurà de ser diària i abans de l'inici de les tasques de restauració, per tal de garantir que no hi ha exemplars ocults que puguin ser aixafats per la maquinària. Els vius detectats hauran de ser traslladats fora de la zona de treball a un lloc de característiques ambientals semblants.
9. A efectes de controlar i contenir abocaments accidentals, s'haurà de disposar de sepiolita o similar a bastament, així com contemplar la seva recollida posterior per part de gestor autoritzat.
10. Segons l'informe del Servei de Residus, l'ús de terres i pedres que es pretén valoritzar haurà de ser comunicat segons el procediment que recull l'ordre APM 1007/2017, de 10 d'octubre, sobre normes generals de valorització de materials naturals excavats

per a la seva utilització en operacions de rebliment i obres diferents a aquelles en les que es van generar.

11. Segons l'informe del Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera, el titular haurà de sol·licitar a la DG d'Energia i Canvi Climàtic la seva inscripció com activitat potencialment contaminadora de l'atmosfera (APCA) del grup C, o l'autorització administrativa com APCA.

Es recorda que, en base al que estableix l'article 52.2 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, s'haurà d'informar a la CMAIB respecte a la finalització de cadascuna de les fases de restauració a fi de realitzar les comprovacions que es consideren necessàries per tal de verificar el compliment del condicionat de la DIA.

Aquesta Declaració d'impacte ambiental s'emet sense perjudici de les competències urbanístiques, de gestió o territorials de les administracions competents i de les autoritzacions o informes necessaris per a l'obtenció de l'autorització.

(Signat electrònicament: 5 de julio de 2022)

El president de la CMAIB

Antoni Alorda Vilarrubias

